

ei tällöinen siirtolainen ole siirtynyt pois itsekkäisistä syistä muille maille, vaan jalommista vaikuttimista, samoin kuin toiset kantavat edesvastauksen siitä, että hän on siirtynyt riittämättömän toimeentulon takia, jos hän muutoin olisi joutunut viheliäisyyteen ja kurjuuteen. Tässä tapauksessa ovat yhteiskunnalliset olot, taloudelliset tai valtiolliset (joka oikeastaan on sama asia) huonot, huonot sen takia, että muut kansankerrokset ovat anastaneet itsellensä liian paljon toisten kustannuksella. Ja tällöiset olot ovat ehdottomasti korjattavat. Silloin vasta supistuvat siirtymiset toisesta maasta toiseen melkein mitättömiksi.

Uuden ajan kynnyksellä 1904.

KANSAINVÄLINEN TYÖVÄENLIIKE JA ISÄNMAALLISUUS

Semper officio fungetur utilitati consulens hominum et humanæ societati.
Cicero.

Voltaire, Ranskan suuri älyniekka, on joskus tapan-
sa mukaan ivallisesti lausunut: "Isänmaanrakkaus on
muitten isänmaan vihaamista." Mutta Roosevelt, Ame-
rikan entinen presidentti, väitti v. 1896: "Muutamat
reformaattorit voivat sanoa, että kaukaisessa tulevaisuu-
dessa isänmaanrakkaus, kuten yksiavioisuus on oleva
hyödytön, liian vanha avu; mutta mitä nykyaikaan tu-
lee, on se ihminen, joka rakastaa muita maita yhtä pal-
jon kuin omaansa, samassa määrässä vahingollinen yh-
teiskunnan jäsen kuin se, joka rakastaa muita naisia yhtä
paljon kuin omaa vaimoansa. Isänmaanrakkaus on al-
kuperäinen avu samoin kuin perheen rakkaus, kuin kun-
to, uljuus. — — Hyödyllinen jäsen kansojen veljesliitos-
sa on se kansakunta, joka on enimmäin kansallisuusaat-

teen elähyttämä ja joka paraimmin täyttää velvollisuutensa omia kansalaisiansa kohtaan ja toteuttaa tehtävänsä kansakuntana. Tämä ei suinkaan ole mahdoton yhdistää mitä tarkimpaan toisten kansojen oikeuden tunnustamiseen tai harrastukseen, joka tarkoittaa muitten kärsivien kansakuntien auttamista.” Ja Sully Prudhomme, Ranskan etevä runoilijafilosofi, Nobelpalkinnon voittaja, on taas pukenut aatteensa tästä asiasta seuraaviin ponsiin: “Ne yhteiset ominaisuudet, jotka ajan kuluessa yhdistävät yksilöt yhteen tehden niistä kansalaisia, joilla on yleiset, yhteiset edut puolustettavina, jäävät toiseen sijaan niitten alkuperäisten ominaisuuksien rinnalla, jotka kuuluvat kaikkien isänmaitten yksilöille ja jotka edustavat vielä yleisempiä, korkeampia etuja. Minkälaisia nämä sitte ovat? Jotta kaikki sivistyneet kansat tunnustaisivat nämä, täytyy niiden olla kansainvälistä, yleistä laatua. Nämä edut ovat juuri ne, jotka tarkoittavat ihmiskunnan arvoa ja onnea, eikä ne, jotka koskevat toisen tai toisen etnoloogisen toisinnon onnea ja etuoikeuksia toisen kustannuksella. Aivan verkalleen ja erehdyksien ja liiallisuuksien keskellä, jotka vielä verhoavat niiden nousua, eri isänmaat humaniseerautuvat (s’humanisent), toisin sanoen pyrkivät yhtäläisentymään (s’identifier) ihmiskunnan kanssa, lähentyen yhä enemmän toisiaan (en sympathisant d’avantage entre elles) ihmiskuntaa määrittelevien oleellisten ominaisuuksien (qualités essentielles) nojalla”.

*

Eläimistä muutamat, esim. petolinnut, eivät kohoa perhe-elämän yläpuolelle. Jo vanhat kreikkalaiset kutsuivat niitä yksinäisiksi, koska ne aina lentelivät yksin saaliin haussa. Toiset eläimet, esim. muurahaiset, tuntevat jo laajempaa yhteis-elämää, kuten ihmisetkin. Vilit eivät tosin tavallisesti pääse suku- ja heimoyhteyden ulkopuolelle — heillä ei ole mitään vankkaa yhteiskuntalaitosta. Ja historian kansat, joilla semmoinen on ollut, ovat alussa olleet sangen itsensä sulkeutuneita.

Vanhat kreikkalaiset pitivät, ainakin ensi aikoina, kaikkia muukalaisia suorastaan vihollisina ja samoin alkupe-
räiset roomalaiset nimittivät, kuten Cicero kertoo, vihollista ja vierasta samalla nimityksellä, hostis. Ihmisyyden aate heräsi stoisismissa ja kristinuskossa: alkupe-
räinen kristinusko (Paavalin ajoilta) tahtoi tehdä kaikista ihmisistä veljiä ja sisaria — ja sen takia se voit-
tikin ensin suurta alaa —, mutta sitte kun sen pääpiste pantiin toiseen maailmaan, vieraantui se yhä enemmän tästä aatteesta. Keski-ajan ristiretket eivät suinkaan olleet minkäänlaisia todellisen ihmisyyden ja veljelli-
syyden ilmiöitä ja vielä vähemmän "Bartolomæon yö" tai "Sisilialainen vesperi". Mutta vaikka ei kristin-
usko myöhemmässä muodossaan edistänyt varsinaista inhimillisyyden aatetta — jos kohta se hillitsikin ajan raakuutta — niin se hävitti kansallisuusaatteen tai ainakaan ei sitä kehittänyt. Ranskan eri maakunnat olivat hajallaan ennenkuin Louis X:nnen armoton rautakäsi ne yhdisti; Italian suuret kauppakaupungit, Venezia, Genova, Pisa, Firenze kävivät alituisia sotia keskenänsä ja vielä Napoleon I:sen aikoina todisti esim. onneton "Rheinbund" Saksan sisällistä hajanaisuutta kansallises-
sa suhteessa.

Mutta kansallisuuden aate heräsi sittekin vähitellen. Tosin oli isänmaan käsite monasti vielä sangen vaihteleva ja usein sangen myöhäinenkin, kuten Italian, Saksan ja Balkanin kansojen historia todistaa. Ja oma maammekin nousi sekin heimojen taisteluista jonkunlaiseksi yhtenäisyydeksi Ruotsin vallan aikoina, mutta isänmaallisuuden yhteistunne oli silloin vielä sangen heikko, ja Suomen historian professori, runoilija Z. Topelius, voi kuuluisassa kirjoituksessaan väittää, että Suomen kansalla ei ole ollut varsinaista omaa historiaa ennen vuotta 1809.

Silloin esiintyi 18-vuosisadan loppupuolella eräs suuri ihmiskunnan apostoli Jean Jacques Rousseau, joka julisti koko maailmalle kirjassaan *Contrat social* (yhteiskuntasopimus), että ihmisyyttä on kunnioitettava jokaisessa ihmisessä. Ja siitä asti on yhtä mittaa kuljettu

kansainvälisyyttä, yhteistä veljesliittoa kohti. Eri kansakunnat humaniseerautuvat, pitävät silmällä mitä heillä on yhteistä ja tämä katsantokanta tunkeutuu yhä enemmän esille kaikista esteistä huolimatta. Yhteinen ihmisyys voittaa alaa. Kulkuneuvot yhdistävät eri kansat likemmin toisiinsa ja kansainvälisyys käypi siten yhä vilkkaammaksi. Toisen kansan tuotteet leviävät toiseen enemmän kuin ennen, sekä aineelliset että henkiset; löytyy useampia kansainvälisiä sopimuksia ja liittoja, joista ennen ei tiedetty mitään; pidetään suuria kansainvälisiä kokouksia yhteisten aatteiden tukemiseksi ja levittämiseksi, pääomakin on paljoa enemmän kuin ennen kansainvälinen ja vaeltaa toisesta kansasta toiseen; pelkästään aineelliset edut — kun toisen maan vilja ravitsee toisen asukkaita, toisen raakaaineet ovat välttämättömät toisen teollisuudelle — kietovat eri kansakunnat toisiinsa yhä kiinteämmin ja solmivat kansainvälisyyden siteet yhä piukemmalle. Samoin vaikuttavat toisen kansakunnan suuret älyniekat ja henkiset virtaukset toisen kansan kehitykseen sangen mahtavasti. Kuka määrää sen vaikutuksen, jonka ovat toisiin kansoihin tehneet ne aatteet, jotka ovat lähteneet Gøtheesta ja Kantista, Newtonista ja Shakespearesta, Laplecesta ja Pasteurista, Dantesta ja Michel Angelosta, Spinozasta, Ibsenistä, Tolstojsta, Marxista ja Lassallesta, Beethovenista, Wagnerista ja lukemattomista muista? Kaikki ovat he hyödyttäneet omaa isänmaatansa, mutta myöskin ja etupäässä *koko ihmiskuntaa kokonaisuudessaan.*

*

Sangen luultavaa on, että koko ihmiskunnan yhteiselämä ja siveellinen kanta yleensä on kehittynyt egoismista eli itsekkäisyydestä ulkonaisen pakon vaikutuksesta, toisin sanoen, että *itsekkäisyyden väistyminen asteettain juuri on samaa kuin ihmiskunnan siveellinen kehitys.* Perhe-elämästä ovat ihmiset kohonneet heimoelämän kannalle ja sitte vasta yhteiskunnalliselle asteelle yhteisessä isänmaassa, kunnes vihdoin yhteiset edut

ja korkeampi käsitys ovat saattaneet ihmiset katsomaan maansa rajojenkin ulkopuolelle. Kuuluisa piispa Fanelon lausui Ranskassa jo 17:llä vuosisadalla: "Rakastan perhettäni enemmän kuin itseäni, isänmaatani enemmän kuin perhettäni ja ihmiskuntaa enemmän kuin isänmaatani (j'aime mieux ma famille que moi-même, ma patrie que ma famille, l'humanité que ma patrie)." Tämä Fanelon'in kanta on epäilemättä ainoa oikea. Puhdas egoisti, joka vaan vaalii ja rakastaa itseänsä, ei liene aivan tavallinen ilmiö. Mutta sangen paljon on niitä, joiden näköpiiri ei todellisuudessa ulotu perhettä ulommaksi, jotka arvelevat, että he ovat pääasiallisesti tehneet tehtävänsä, kun pitävät hyvää huolta perheensä jäsenistä, mihin hyvin mahtuu oma itsekkin, mikä siis ei ole kuin verhottua itsekkäisyyttä puhtaammassa muodossa. Ja kun he kohoavat isänmaallisuuden kannalle ahtaammassa merkityksessä, uneksivat isänmaansa suuruutta muitten isänmaitten kustannuksella, silloin he luulevat päässeensä hyvinkin korkealle. Mutta tämmöisestä isänmaallisuudesta huomauttaa suuri englantilainen tutkija, John Lubbock: "Isänmaanrakkaus, näin käsitettynä, on pelkkää ivaa — — — ja tämä väärä isänmaallisuus, joka toivoo pahaa muille maille on vaan itserakkautta, joka on peittynyt isänmaanrakkauden jalon tunteen verhoon." Se on isänmaallista itserakkautta, jingoismia eli chauvinismia. Tämmöinen patriootti tekee tosiaan, kuten Octave Mirbeau sanoo: "Samanlaisen vaikutuksen kuin villi, jonka pää on koristettu loistavilla töyhdöillä ja vyötäiset ruumiista eroitetuilla ihmispäillä". Oikea isänmaallisuus ilmenee siinä, *että se on valmis puolustamaan kansaansa kaikkia vihollisia vastaan, jotka sen itsenäisyyttä tavalla tai toisella uhkaavat, ja siinä, että innokkaasti pyrkii levittämään aineellistakin onnea, joka on kaiken muun perustuksena ja edellytyksenä, niin laajoihin piireihin kuin suinkin mahdollista, kansan suureen enemmistöön.* Jos oman kansan itsenäisyys on vaarassa — olkoon vihollinen kuka tahansa — silloin kasvaa tietysti isänmaallinen innostus kaikissa kansankerroksissa ja etenkin pienien kanso-

jen keskuudessa, joiden olemassaoloa suuremmat uhkaavat, joka vaatii jokaista kansalaista taistelemaan suuren yhteisen kodin puolustamiseksi hävittäjiä vastaan, joilla ei ole mitään oikeutta tämmöiseen sortotyöhön. Ja se taas, joka ei tahdo levittää *kaikkea onnea* kansansa suureen enemmistöön kaikella sielullaan ja kaikella mielellään, se ei ole mikään todellinen isänmaan ystävä, vaikka hän olisi kuinkakin valmis isänmaansa puolustamiseen, *sillä ilman tätä perustusta on hänen koko isänmaallinen työnsä varsinaista pohjaa ja perustusta vailla.*

Jos isänmaanrakkaus käsitetään tällä tavalla, ei tämä jalo aate yleensä ole missään ristiriidassa yleisemmän toiminnan kanssa koko ihmiskunnan hyväksi. Mutta silti ei isänmaan käsite häviä eikä uppoa ihmiskunnan kokonaisuuteen, yhtä vähän kuin perhe uppoaa isänmaallisuuteen. Individuaalinen (yksilöllinen) elämä on eri isänmaitten suhteen täysin oikeutettu, onpa se terveellinen ja tarpeellinen, koska se on aivan luonnollinen. Jokainen puu luomakunnassa kasvaa omalla tavallansa, jokainen ihminen omaa erityiset ominaisuutensa, samoin on jokaisella perheellä, jokaisella heimolla, jokaisella kansalla omituiset piirteet, jotka poistavat yksitoikkoisuuden ja edistävät kehityksen kulkua. Vapaus, todellinen vapaus, ei leikkaa kaikkia yhden kaavan mukaan, ainoastaan sorto pingoittaa kaikki samantaiseen pakkotakkiin. Jokaiseen kansaankin on aika vähitellen painanut niin monta yhteistä merkkiä; yhteiset aineelliset ja henkiset harrastukset ovat tästä kansasta muodostaneet niin omituisen, erityisen yhteisön, että isänmaa yhä edelleen tulee pysymään yhteisenä ahjona, josta lämmittävää tulta lietsotaan jokaisen kansalaisen toimintaan. Mutta jos *kansallinen itsekkyyys* — ja semmoinen voi yhtä hyvin olla olemassa kuin persoonallinen ja perheellinen — pääsee voitolle toisten kansallisuuksien ja ihmiskunnan suurten yleisten pyrintöjen vahingoksi, silloin ollaan isänmaallisuuden alalla väärällä tolalla, silloin tulee korkeamman tarkoitukserran, ihmiskunnan kokonaisuuden, päästä voitolle, sillä

ihmiskunnan edistys, kaikki edistys yleensä, on juuri siinä, kuten jo ylempänä huomautettiin, että *itsekkäisyys, mikäli se sotii ylempää tarkoituserää vastaan, kukistetaan ja että perheen, kansan, ihmiskunnan onni aina pääsee voitolle alemman tarkoituserän syrjäyttämällä ahtaammassa piirissä.*

Tämän korkean periaatteen lausui aivan selvästi jo Ranskan jalomielinen filosofi Auguste Comte (†1857). "Persoonalliseen ja yhteiskunnalliseen sopusointuun voimme tulla ainoastaan alituisesti alistumalla egoismin (itsekkäisyyden) altruismin (yhteishyvän) alle". "Perhe ja isänmaa ovat ne molemmat yhteisöt, joiden luonnollisesti toisiaan seuraava kehitys itsestensä valmisteli ihmiskunnan käsitettä ja tunnetta". Ja hänen suuret periaatteensa ihmisen toiminnalle olivat: "Rakkaus vaikuttimena, järjestys perustuksena, edistys tarkoituseränä (l'amour pour principe; l'ordre pour base; le progrès pour but)" ja ennen kaikkea: "toisten edestä elää (vivre pourpourl'autrui)". Ja eräs uuskantialainen tutkija, prof. Paul Natorp, on suorastaan tahtonut perustaa koko ihmiskunnan uskonnon tällöisen ihmisyyden johdonmukaiseen harjottamiseen ("Religion innerhalb der Grenzen der Humanität"). Natorp on, kuten Sshleiermacher, sitä mieltä, että uskonnon perustus on tunteessa, sydämen hehkuvassa pyrinnössä jotakin korkeampaa kohtaan; koko ihmiskunnan kohottaminen mahdollisimman korkealle asteelle kaikilla aloilla ja joka suhteessa on jokaisen ihmisen korkein tarkoituserä, ja kun tämä pyrintö tunkeutuu esille ihmisen syvimmästä tunteesta, silloin on se ihmisen todellinen uskonto; sillä juuri tämä oli alkuperäisen kristinuskon päätarkoitus: taivaan valtakunnan perustaminen maan päälle ihmisten sydämiin, ihmisten rakkauteen toisia ihmisiä kohtaan". Vuosisatoja on rehellisesti koetettu opetuksen tietä istuttaa kansoihin jalointa siveellistä ravintoa. Se on kaunista ja hyvää; mutta minkä takia on se ajan pitkään yhä vähemmän onnistunut? Koska mikään parannuspuuha ei auta, jossa juuri on mädäntynyt; mutta

juuri on kansan *elämä*, se on: "yhteiskuntajärjestys". Ja "vastustamattomasti tullaan siten tuohon aito sosiälistiin".

*

Ja mitä nyt tuo kansainvälinen työväenliike sitten oikeastaan tarkoittaa? Sekin tarkoittaa ennen kaikkea *koko ihmiskunnan onnea suvusta, säädystä ja yhteiskunnallisesta asemasta huolimatta*, sen hyvin vointia sekä *aineellisella että henkisellä alalla*. Mutta sitähan monet muutkin opit ja harrastukset tarkoittavat. Aivan oikein. Ero ei olekaan niin suuresti tarkoitusperässä kuin keinoissa, joilla tämä korkea, ylevä tarkoitusperä saavutetaan. Löytyy ja on löytynyt monta jaloa miestä ja naista, jotka arvelevat, että tarkoitusperään päästään varsinaisen kansan valistamisella, ja siveellisellä uudistamisella ja sivistyneitten kansankerrosten opettamisella, mitä heidän tulee kanssaihmistensä hyväksi tehdä. Tämän opinsuunnan suurimpia profeettoja ovat juuri olleet yllämainittu ranskalainen Comte ja englantilainen Carlyle, ja niiden joukkoon on myös luettava venäläinen Tolstoj. Nämä ja monet muut ovat tällä tavalla rehellisesti koettaneet uudistaa ihmiskuntaa ja jossain vähemmässä määrässä on heidän onnistunutkin saada tuloksia suurista ponnistuksistaan. Mutta kumma kyllä: suurempi sivistys ei ole ennen eikä nytkään vapauttanut itsekkäisyydestä, joka, kuten ylempänä huomautimme, on koko inhimillisen edistyksen pahin vihollinen. Korkeintaan on tämä itsekkyyys pukeutunut hienompiin ja salaperäisimpiin muotoihin: sekin on sivistynyt ja heittänyt päältänsä raaemmat muodot. Me löydämme nykyään paljon enemmän noita ihmistyyppejä, jotka tahtovat käydä kunnan ihmisistä, vaikka he eivät sitä ole, ja tämmöiset ihmiset ovat kuitenkin, kuten jo Cicero huomauttaa siveysopissaan, vääryyden vaarallisimmat harjoittajat, olkoonpa sitte naamarin käyttäminen semmoisenaan jonkunlainen tunnustus hyveelle. Itsekkäisyys rehottaa etupäässä aineellisella pohjalla: kunhan vaan aineellisiin etuihin ei kosketa, ovat tavalliset ihmiset,

suuri enemmistö "beati possidentes", valmiit vaikka minkälaisiin myönnytyksiin. Mutta jokainen, joka voi puolueettomasti oloja arvostella, näkee sangen hyvin, että juuri tällä alalla epäkohdat ovat kipeimmät, että juuri siinä etupäässä parannuksia tarvitaan ja että mitä suurimmassa määrässä kaikki muut edistys-pyrinnöt siitä riippuvat. Mitä maksaa vaivaa puhua suuremman sivistyksen hankkimisesta, kun aikaa siihen ei ole, ja kun työntekijä pitkästä työstä on väsynyt ja tahtoo käyttää vähäisen yliajan lepoon ja virkistykseen? Mitä korkeammista harrastuksista puhua, kun ei sittekään voi hankkia muuta kuin riittämätöntä toimeentuloa rakkaille perheen jäsenille?

Tämän kaiken on kansainvälinen työväenliike aivan hyvin oivaltanut ja sen takia sen suurin oppi-isä, Karl Marx, lausunut, että työväen, kansan suuren enemmistön vapautus tapahtuu pääasiallisesti sen oman itsensä kautta. Kansainvälinen työväenliike oivaltaa, että *ensin* ja *etupäässä* on aineellinen pohja parannettava, koska ihminen vatsa tyhjänä ei voi mitään aikaansaada. Ja sitä varten ovat tuotantovälikappaleet, jotka nykyään tekevät aineellisesti ja henkisesti kansan suuren enemmistön suhteellisesti pienen vähemmistön orjaksi, saatettavat valtion omiksi, joten *taloudellinen* juopa eri kansankerrosten välillä tasoittuu. Joku luulottelee itseänsä ja muita, että kyllä muutkin keinot perille vievät, mutta kokemuksen nojalla sopii tätä suuresti epäillä. "Beati possidentes" eivät huoli kaikista kauniista puheista ja korulauseista juuri mitään — sen sai Carlyle ja sen ovat lukemattomat muut jalot miehet ja naiset saaneet kokea koko puuhastaan. Murusia on saatu, missä suuria on odotettu.

Mutta kuinka sitte tehdä, kun eivät asianomaiset tahdokaan luopua etuoikeutetusta, jos kohta väärästä asemasta? Vaaditaan tässä, kuten muillakin aloilla, missä uudet aatteet raivaavat itsellensä tietä, raittiimpi tuuli puhaltaa ummehtuneisiin oloihin, vaaditaan — *taistelua*, taistelua hyvän puolesta, taistelua kuolemaan tuomittu-

jen olojen tukehuttamiseksi ja paremman ihmiskunnan luomiseksi.

Niin, taistelua, innokasta taistelua vanhoillisuutta vastaan! Mutta tätä taistelua ne tietysti pelkäävät, joiden etuja tämä taistelu välittömästi ja välillisesti koskee. Mutta, huudahtanee joku, sehän on tuota luokkataistelua, joka hävittää yhteistunteen ja hajoittaa isänmaan voimat! Ja lopullisesti se vaan veisi toiseen luokkavaltaan. Tämä on kuitenkin sula erehdys. Marx ja Engels lausuvat sangen sattuvasti Kommunistisessa Manifestissa, että *luokkataistelun lopputarkoitus juuri on kaiken luokkavallan hävittäminen*, sen kautta loppuu juuri kaikki luokkavalta ja eri kansoissa ei enää ole eri luokkia, vaan kussakin yksi yhteinen kansa. Ja minkä tähden on muuten kansan suuren enemmistönpyrkiminen ihmismäisempään tilaan taistelun kautta enemmän tuomittava, kuin mikä muu taistelu tahansa ylevien atteiden hyväksi? Taistelu koko suuren kansankerroksen kohottamiseksi on yhtä tarpeellinen, suuri ja ylevä kuin jokainen taistelu, jota käydään uusien parempien olojen saavuttamiseksi. Mutta se on tässäkin *vanhentuneitten olojen* kannattajista riippuva, rajoittuuko tämä jalo, ylevä taistelu miljoonien vapauttamiseksi orjuudesta enemmän aatteelliseen voimien mittailuun vai viekö uusien aatteiden *hurja vastustaminen* väkivaltaisiin tekoihin. Eikä välttämättömästä luokkataistelusta, joka luonnollisesti johtuu nykyisestä luokkajaosta, tarvitse kehittyä *luokkaviha*, joka voi tehdä kaiken yhteisvaikutuksen mahdottomaksi siinäkin, jossa yhteiset edut ovat kysymyksessä.

Sen takia ilmenee kaikkien isänmaan ystävien *todellinen* isänmaallisuus siinä, kuten jo huomautettiin, että he yhteisesti puolustavat yhteisen isänmaansa itsenäisyyttä yhteistä vihollista vastaan ja että he koettavat tehdä tämän isänmaan *mieleiseksi* kansan suurelle enemmistölle edistämällä sen hyvinvointia ja itse asiassa myöskin pienelle vähemmistölle, joka ei nykyisessä ylöllisyyden asemassa ole liioin onnellinen. Ja täten koko ihmiskunnan onni kasvaa. Poistettava on kerran

nykyinen onneton tila, jossa johtavat ainekset suoraan estävät kansojen suurten enemmistöjen todellista hyvinvointia ja onnea ja juuri tämän kautta ylläpitävät eroa kansanainesten välillä samassa maassa, siten heikontaan sen kansallista voimaa. Sillä tyytymättömyys nykyisiin oloihin on nyt kerran olemassa ja itsetietoisuus niitten poistamiseksi vireillä eikä siinä auta valitkaa, etteivät alimmat kerrokset tule mukaan, kun niitä pyydetään, koska ei mitään tehokkaampaa toimiteta parempien olojen saavuttamiseksi niille *semmoisilla keinoilla, jotka todella perille vievät*. Ja kun harvalukuisen vähemmistö eri kansoissa tahtoo ylläpitää valtaansa suuren enemmistön kustannuksella, silloin täytyy sen tämän vallan tukemiseksi yhtämittaa ryhtyä chauvinistisiin toimenpiteisiin, jotka sortavat varsinkin pienempien kansakuntien oikeuksia, ja sorto jatkuu yhä laajemmalle muihin kansakuntiinkin eikä vaan pysähdy oman kansan polkemiseen. Gottfried Keller, Sveitsin suuri runoilija, laulaa:

Kansallisuus ja kieli, nuoruuden
ne maita ovat kansan kohoavan,
tuo äidin syli, kariin loukahtavan
mi mielin sulkee rantain outojen.
Se usein ohjeena on lasten vain
ja kahle miesten vapahien kaulaan,
sill' täysikasvanehet leikkii, paulaan
tyrannein viemät kätten ovelain.

Mutta oikea isänmaallisuus, joka ei tunne toisen kansanluokan tahi kansan sortamista, ei ole missään ristiriidassa humanismin, ihmisyyden, kanssa. Ja päinvastoin ihmisyyttä ja sen todellista etua harrastava ihminen voi hyvin olla todellinen isänmaanystävä. Kansainvälisen työväenliikkeen paraimmat kannattajat ovat aina olleet valmiit *puolustamaan isänmaatansa sekä ulkonaista että sisällistä sortoa vastaan*. Kansainvälisen työväenliikkeen kannattajat eivät ole mitään "vaterlandslose Gesellen". Kaikkę muuta. Itse Marxissa, juutalais-

sa, liikkeen suurimmassa miehessä ilmestyi isänmaallisuuden purkauksia. Ja kauniisti lausui Liebknechtkin, jota 100,000 työmiestä saattoi hautaan: "Persoonallista etua en milloinkaan ole halunnut; missä oli valittava joko oma etuni tahi omat periaatteeni, en milloinkaan ole vitkastellut uhrata etujani. — Kahdenkertainen ihanne on nuoruudestani saakka ollut silmiäni edessä: *vapaa ja yksimielinen isänmaa ja työtä tekevän kansan vapautus*, se on luokkaherruuden poistaminen, mikä on sama kuin ihmiskunnan vapautus. Tämän kaksoistarkoituksen puolesta olen paraimman kykyäni mukaan taistellut ja tämän kaksoistarkoituksen hyväksi tulen taistelemaan, niin kauan kuin minulla on vähänkin henkeä jäljellä. Se on velvollisuuteni" (k. Eisner, W. Liebknecht, siv. 46). Mutta, kuten prof. E. Vanderveldekin, kansainvälisen sosialistisen sihteeriviraston älykäs esimies on väittänyt "se etevämyys (jonka kansalainen antaa omalle isänmaallensa) kadottaa kaiken hyökkäävän luonteen eikä sillä ole muuta vaikutusta kuin sopusointuisan vaihtelevaisuuden ylläpitäminen kansainvälisessä yhteistyössä ("concert international"). Ja prof. E. Ferri, Italian sosialismin johtomies, yleisesti tunnettu tiedemies, väittää niille, jotka luulevat, että kansainvälinen työväenliike tai humaniteetti kuolettaa isänmaallisuuden: "Ajatus siis, että rakkaus ihmisyyteen merkitsee isänmaallisuuden kuolemaa tahi riutumista, todistaa, ett'ei käsitetä, että ihmisyydämme sopivat kaikki altruistiset tunteet, jotka vievät, kuten järven laineet, meidän kaupunkimme, meidän kansaamme ja vihdoin koko ihmiskuntaan".

Ja tosiaankin, *koko ihmiskunta* astuu yhä selvemmin jokaisen ajattelevan ihmisen eteen, yhä enemmän eläyttävät jokaista ne aatteet, jotka vaativat työskentelyä koko ihmiskunnan edestä. "Ihanteena voi ihmisellä olla isänmaansa hyödyttäminen, — todellinen hyödyttäminen, se on kansansa hyödyttäminen", sanoo Bebel. "Se on kaunis ihanne. — — — Ihanteena voi ihmisellä olla ihmiskunnan hyödyttäminen ja se on kaikkein kau-

nein ihanne". Molemmat ihanteet eivät ole ristiriidassa keskenänsä. Mutta jälkimäinen *tähtää* kauemmas ja sen takia se näyttää suuremmalta, korkeammalta, ylevämmältä. Sillä sivistyneet ja sitte kaikki kansakunnat pyrkivät yhä selvemmin isetietoisina suureen yhteiseen veljesliittoon, "kansojen pyhään allianssiin", johon jo Beranger kehoitti:

"Peuples, formez une sainte alliance,
Et donnez-vous la main".
(Kansat, muodostakaa pyhä liitto
Ja antakaa toisillenne kättä).

Ja kauas tulevaisuuden valoisaan maailmaan, ihmiskunnan suureen veljeskuntaan, viittasi Antigoneen kaunis lausunto, kun hän Kreonin, oikeuden varjolla esiintyvän itsevaltiaan sanoi:

"Ei kuoltuaankaan' ystäväks' käy vihamies",
ylevämielisesti lausui:

"En vihaamaan ma luotu oo, vaan lempimään mun
kanssaihmissiäni."

Sillä se on rakkaus, joka maailmassa voittaa ja joka liittää kansakunnatkin yhteen. Sanoihan jo melkein 500 vuotta ennen Kristusta Kreikan filosofi Empedokles, että koko luomakunnassa eroittaa viha ja yhdistää rakkaus kaikki. Meidän, ihmisten, tulee ainakin ulotuttaa rakkautemme kaikkiin kanssaihmissiimme, koko ihmiskuntaan kokonaisuudessaan, ja meidän tulee toimia ja kärsiä kaikki, mitä meiltä tämä pyhä tunne vaatii. Korkein toimintamme on aina oleva työskenteleminen kaikkien veljiemme ja sisariemme edestä, kuten kansainvälinen työväenliike vaatii, eikä tämä suinkaan ole missään ristiriidassa todellisen ja ylevän isänmaallisuuden kanssa.

Nuorten Airut 1905.